

1. Çalışma müsaadesine kimin ihtiyacı vardır?

Bir işte çalışmasının kesin olarak müsaade edildiği açıklamasını taşıyan oturma iznine (*Aufenthaltstitel*) sahip olmayan her yabancı.

2. Çalışma müsaadesini kim alabilir?

- Bir yıldan beri bir oturma müsaadesine (*Aufenthalts-gestattung*) sahip olan herkes
- bir yıldan beri sınırlı oturma (*Duldung*) sahip olan herkes
- son yıl içinde ilk önce bir oturma müsaadesine ve sonra bir sınırlı oturma sahip olan herkes
- Oturma Kanunu'nun 25. maddesi, 3 ile 5 fıkralarına göre veya Oturma Kanunu'nun 23 a maddesine göre oturma iznine (*Aufenthaltsurlaubnis*) sahip olan herkes.

3. Çalışma müsaadesine ne için ihtiyaç vardır?

- Bir iş ilişkisindeki serbest olmayan her iş için
- işletmesel mesleki eğitimler ve stajlar için

4. Çalışma müsaadesini kim verir?

Çalışma müsaadesi alabilmek için, **yabancının** kendisi için yetkili bulunan **yabancılar dairesine başvurması** gerekmektedir. Burası, süreyi, mesleki çalışmanın türünü ve bir işletme ile kısıtlı kalmasını da belirleyebilir. Özel durumlar mevcut ise (6b, 7b ile karşılaştırınız), bunların başvuru esnasında belirtilmesi gerekmektedir.

5. Yabancılar dairesi neleri inceler?

- Başvuran kişi bir **sınırlı oturma** sahip ise, yabancılar dairesi bu durumda,
- yabancının kendisinden kaynaklanan nedenlerden dolayı **sınır dışı** edilip edilemeyeceğini, örneğin kendisi yanlış kimlik bilgileri veya yanlış vücut belirlenmiş olmakla suçlanıyorsa ve
 - yabancının, Politik İlticacı Ödenek Kanunu'na göre ödenek almak için yurda giriş yapmış yapıp yapmadığını, inceler.

6. Federal İş ve İşçi Bulma Kurumu, yabancılar dairesinin kararına katılır mı?

a) Genel olarak: Onay gereklidir

Yabancılar dairesi başvuruyu, başvuruda bulunan çalışma yerinin bölgesinde bulunan İş ve İşçi Bulma Kurumu'na iletir. Bu, başvuruyu inceleyerek sonucu yabancılar dairesine bildirir.

Yabancılar dairesi bundan sonra çalışma müsaadesini verir veya bir red kararı çıkartır.

b) İstisna: Onay gerekli değildir

Federal İş ve İşçi Bulma Kurumu, yabancılar dairesinin kararına şunlar dahil edilmemektedir, eğer

- (1) aşağıda belirtilen şu çalışmalar için çalışma iznine başvuruluyorsa:
- Okul eğitimi, yüksek öğrenim dahilindeki stajlar ve AB (Avrupa Birliği) tarafından teşvik edilen programlar
 - üstün kalifiye kişilerin işi (Bilim adamları vs.)
 - kendisi ile birlikte yaşayan işverenin aile fertlerinin çalışması
 - ilk etapta kendi sağlığı, yeniden alışma veya yetiştirme amaçlı çalışmalar (Hastalar, bağımlılar, mahkumlar vs.; travmalı mülteciler hariç, 7b ile karşılaştırınız);
- (2) Yabancının oturma izni (*Aufenthaltsurlaubnis*) varsa ve küçük yaşta Almanya'ya gelmiş ise. Bir iş yerinde çalışmak için buna ilaveten bir okul bitirme belgesi veya Almanya'da mesleğe hazırlayıcı tedbirler şart koşulmaktadır.

7. Federal İş ve İşçi Bulma Kurumu neyi inceler?

Her durumda Federal İş ve İşçi Bulma Kurumu red nedenlerinin bulunup bulunmadığına dair incelemeyi yaparak, eğer iş ilişkisi, yasak olan iş ve işçi bulma aracılığına veya işe almaya dayanmaktaysa, onayını vermemektedir. Aşağıda belirtilen 7b) (2), 2. ve 3. şıkında belirtilen istisnalar mevcut değil ise, yabancı, taşaron işçi olarakta çalışamaz.

a) Genel durum: Önceliğin incelenmesi ve çalışma şartlarının incelenmesi

Genel durumda, İş ve İşçi Bulma Kurumu aşağıdakileri inceler:

(1) Önceliğin incelenmesi

- (a) Yabancı uyruklu kişilerin çalıştırılmasından dolayı, iş piyasasında herhangi olumsuz etkiler yaratılmamasını göz önünde bulundurur. Bunu her bir İş ve İşçi Bulma Kurumları belirli kriterlere dayanarak belirli branşlar için tespit edebilmektedirler, örn. işsiz sayısının boş işyerleri sayısına oranı ile

ve

- (b) somut işyeri için herhangi öncelik hakkına sahip olan işçi hazır bulunmuyorsa: Öncelik hakkına sahip olanlar özellikle Almanlar, AB ülke vatandaşları ve hukuki kısıtlamalar olmadan çalışabilecek yabancı uyruklu kişilerdir. Bu konu aşağıda belirtildiği şekilde incelenir: İşveren, kendisinin öncelik hakkına sahip bir işçiyi bulma çabalarını kanıtlamak zorundadır. Bununla ilgili olarak kendisi, ilgili İş ve İşçi Bulma Kurumu'na arabuluculuk görevi verebilir. Bu kurum ise, somut işyeri için öncelik hakkına sahip olan bir işçiyi işverene önerebilir. İşveren bu öneriyi ancak özel, objektif ve konusal gerekçeli nedenlerden dolayı red edebilir. Kendi bireysel ticari menfaati için, neden belli bir yabancı uyruklu kişiyi çalıştırmayı amaçladığını açıklamak zorundadır.

veya

- (c) Belirtilen tek tek özel durumların incelenmesinin yanı sıra ((a) ve (b) ile karşılaştırınız) İş ve İşçi Bulma Kurumu, yabancı uyruklu kişilerin genel olarak tek tek durumlarının incelenmeden işe alınmalarının mümkün olduğu **tek tek meslek gruplarını ve sanayi dallarını** belirleyebilir.

(2) Çalışma şartlarının incelenmesi

Yabancı uyruklu kişi, kıyaslanabilir bir Alman işçiden **daha dezavantajlı çalışma şartları** altında çalıştırılmaz. Bu esnada özellikle yasal düzenlemelerin (İşçi Koruma Kanun'ları vs.) yerine getirilip getirilmediği ve teklif edilen ücretin, toplu sözleşme ücretlerine veya o bölgedeki alışagelmış ücretlere eşit olup olmadığı incelenir.

b) İstisna:

(1) Aşağıdaki şu durumlarda, İş ve İşçi Bulma Kurumu **öncelikli durum olup olmadığını** kontrol etmek zorunda değildir :

- Olağan dışı durum düzenlemesi:
Bunun için özel durumun bütün hususları karar kılıcıdır. Travmatize olmuş kişilerde amaçlanan çalışmanın, terapinin bir parçası olması gerekmektedir. Olağan dışı durum olarak da, özel aile durumlarından veya çalışma yeteneğinin azalmasından kaynaklanan sonuçlar kabul edilmektedir.
- Bir yıl sonra aynı işverende iş ilişkisinin devam etmesi.
- İkametgah Yasasının 25. mad. 4a bendine göre oturma izni (Aufenthaltserlaubnis) verilmiş olan cürüm kurbanları için.

(2) Aşağıdaki durumlarda İş ve İşçi Bulma Kurumu **öncelikli durum olup olmadığını ve çalışma şartlarını incelememektedir**. Yetkili İş ve İşçi Bulma Kurumu tarafından genel bir onay verilmiş ise, bu durumda onun devreye sokulması gerekmemektedir:

- Yabancı şu anda bir **sınırlı oturma** almıştır ve **dört senedir** aralıksız olarak oturma müsaadesi, sınırlı oturma veya oturma izni (Aufenthaltserlaubnis) ile ülkede bulunmaktadır. Eğer bir **iş yerindeki mesleki eğitim** için baş vuruluyor ise, şimdiye kadarki bir senelik oturma izni yeterlidir.
- Yabancı şu an bir **oturma iznine** (Aufenthaltserlaubnis) sahiptir ve
 - * ülkede iki yıl süreyle sigortalı olarak bir işte çalışmıştır veya
 - * oturma müsaadesi, sınırlı oturma veya oturma izni (Aufenthaltserlaubnis) ile üç yıl boyunca ve aralıksız olarak ülkede bulunmuştur.

8. Yabancılar dairesi başvuruyu red ederse, ne yapılabilir?

Buna önce itiraz edilebilir. Bu itiraz başarısız kalırsa, o zaman ilgili idari mahkemede dava açılabilir. Bazı Federal eyaletlerde itiraz etme yöntemi yoktur, orada doğrudan doğruya dava açılabilir. Eğer işverenin teklif edilen çalışma yerini kısa zaman içinde başkasına vereceği bekleniyorsa, o zaman dava ile acil itiraz dilekçesi de sunulabilir. Bu acil itiraz hakkında, idari mahkemenin yakın zaman içinde sözlü duruşma yapmadan karar vermesi gerekmektedir. Bu konudaki ayrıntılar (İtiraz veya dava açma, mühletler), red bildirisinin ekinde bulunan **yasal yollar hakkında bilgilerden** temin edilebilir.

Bilgilendirme:

Yeni hukuki duruma göre 01.01.09 tarihinden itibaren, özel oturma müsaadesine sahip olan bir yabancı için, eğer kalifiyeli bir meslek eğitimi bulunuyor veya yüksek bir okulu bitirmiş ve bu eğitimine uygun bir işte çalışıyor ise, belirli şartlar altında bir oturma müsaadesi alabilmesi imkanı bulunmaktadır.

***Metnin okunabilir ve anlaşılabilir olması amacı ile, bayanlara hitap şekli kullanılmamıştır.**

Bilgilendirme

Bu metnin içeriği, yazarın hukuki görüşünü yansıtmaktadır

Caritasverband für die Stadt und den Landkreis Osnabrück
Projekt Netzwerk Integration-NetwIn
Dr. Barbara Weiser
Johannisstr. 91
49074 Osnabrück

Herausgegeben vom
Caritasverband für die
Diözese Osnabrück e.V.
Knappsbrink 58
49080 Osnabrück

İŞ PİYASASINA GİRİŞ HAKKINDA HUKUKİ BİLGİLER (I)*

Çalışma müsaadesini nasıl alabilirim?

Koşulların ve yöntemin kısa anlatımı.

(türkisch)

*Şu kurum tarafın maddi olarak teşvik edilmiştir: İkametgah hakkına sahip olanlar ve mülteciler için iş piyasası destekli ESF-Federal Programı. Bu bröşür, EQUAL-Proje SAGA proğütünün gelişmiş bir verziyonudur.